

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XI. De Casu fortuito. vid. Interitus Rei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

concl. 294. à n. 12. de quo tamen vide latius infra lib. II. in ax. mixtum an sub simplici contineatur.

CAP. XI. De Casu fortuito.

vid. Interitus Rei.

Axioma. I.

Casus major ac vis divina, item alia quæ sine culpa accidunt, à nemine præstantur. *l. contrahus. 23. vers. animalium* & ibi Martin. de la Riv. c. 21. de R. I. l. 30. §. final. locati. l. quæ fortuitis 6. C. de pign. act. cap. fin. & ibigl. extr. de homicid. l. opus quod averseione 36. ubi Bart. l. item quæritur 13. §. Si navicularius 1. §. Si magister. 2. ff. Locati. Sund. conf. 12. n. 13. Goëdd. inter conf. Marpurg. conf. 24. num. 252. vol. 1. Est autem casus fortuitus, qui provideri, vel provisus impediri nequit. *l. 25. §. 6. ff. Loc. Scot. major p. 384.* Strach. de Affec. p. 3. num. 65. ratio est, quia res perit suo domino *l. 5. ff. de pign. exempla in jure passim occurrunt, ut in l. 10. ff. de peric. & com. rei vend. l. 11. §. 1. Locat.* cum & ipse dominus impedire casum non potuisset. Et debitor speciei interitu ejus liberatur *l. 23. ff. de V. O.*

Amplia ut nec nautæ & caupones de vi majori teneantur. *l. 18. commod.* qui tamen periculum rerum illatarum præstant, licet sine eorum culpa perierint. *l. 3. §. 1. naut. caupon.* scil. si perierint culpa vectorum & viatorum. *l. 1. §. fin. l. 2. ff. cod.*

Limita 1. procedere ubi species debeatur *d. l. 23. de V. O.* focus autem esse, si genus debeatur veluti in mutuo *l. 11. C. si cert. pet.* Tim. Fab. disp. Inst. 22. th. 12. alias limitationes vide in C. A. de N. G. th. 27.

Limita 2. nisi culpa casum præcesserit; tum enim casus fortuitus etiam culpæ tribuitur, prout vid. in Ax. 6.

Limita 3. si speciale pactum de casu præstando intervenit. *l. 3. de R. I.* vide infra Axiom. 4.

Limita 4. nisi æstimatio adjecta, hæc enim periculum transfert. vid. ÆSTIMATIO.

Limita 5. si casus fortuitus ex natura initi negotii sit præstandus, e. g. in Contractu assicuracionis. Perez. Cod. de naufr. n. 22.

Limita 6. si casus non singulos sed omnes ejusdem universitatis spectat, tunc enim ab omnibus præstatur. Hinc damnum à transeunte exercituum datum pro rata à Communitate restituitur, sicut & sumtus meratorii à quibusdam pro civitate vel provincia expensum. His enim illa à vastatione servata est. *l. 21. pr. de N. G. l. 2. §. 3. de L. Rhod. Perez. ad tit. Cod. de Salgamo. num. 6. Brunneum. ad Cod. eod. tit. in fin.*

II.

Quoties factum aliquid hominis casum patientis, quod causare casum fortuitum poterat, ejusmodi casum præcessit, toties non amplius est casus fortuitus.

Ratio: quia eatenus prævideri & præcaveri potuit. Exemplum est, si quis stipulam suam comburenda ejus gratia incenderit, & ignis ul-

terius progressus fuerit, de quo consulatur *l. qui occidit 30. §. 3. pr. ff. ad L. Aquil.* ita incendium ex fœno madido ortum non est merè casuale. vid. Stryck. Vol. 1. disp. 7. pos. 5. n. 10. alia exempla sunt in *l. 5. §. 7. ff. Commod.*

Limita: modo culpa talis sit, quæ casui causam dedit, & ita casus acciderit propter culpam. *l. fin. §. 1. ad L. Rhod. ibique Brunnem.*

III.

Quodcumque damnum contingit ex facto tertii, illud ratione patientis est casuale, si impedire non potuerit, non verò casuale est respectu tertii. Conf. *l. si merces 23. §. 4. ff. locati.*

IV.

Quoties res non amplius est perfectè Domini, sed per Contractum jam alteri debetur, toties non perit Domino sed illi cui debetur.

Ratio: quia huic amplius tradi nequit. Ergo alter tanquam debitor speciei erit liberatus interitu speciei, cum ad impossibilia nequeat obligari. *l. generaliter. 26. ff. de V. O.* Exemplum est in Emptione, Venditione, ubi si res tradenda perit, emptori periisse dicitur. *§. 3. Inst. de Em. Vend. l. 5. §. ult. ff. de Resc. Vendit.*

V.

Casus aliqui absque culpa vix solent contingere, ut est incendium. *l. si vendita 11. ff. de peric. & com. rei vend. l. 3. ff. de offic. pref. vig.* furtum, fuga hominum, qui custodiri solent. *l. si à bona 21. ff. de rei vend.* Præsumtio enim est contra allegantem hunc casum culpa ipsius contigisse, ideoque non sufficit, quod casum hunc probet, sed necesse est, ut insuper etiam probet absque sua culpa id factum esse. Bald. in *l. Si creditor. per tot. Cod. de pig.* Caltrenf. in *l. si quis argentarius. §. Prator num. 6. de Edend. Gilm. 4. 1. vot. 27. n. 258.* Ubi tamen limitationis loco advertendum, culpam, quæ in ejusmodi casibus intervenisse præsumitur, esse levissimam vel ei proximam Hart. Pist. q. 18. n. 10. Ideoque in illis deum casibus quis culpa se vacare probare debet, in quibus de levissima culpa tenetur: in aliis vero casibus, ubi quis levem saltem culpam præstare tenetur, is qui dicit culpa alterius contigisse hoc probare debet. Hartm. Pist. d. th. loc. num. 11.

VI.

Casus fortuitus qui culpam ad casum subordinatum sequitur, semper culpæ tribuitur, *l. 5. §. 4. ibi: nisi aliqua culpa intervenierit l. 18. in princ.* ibi: quæ sine dolo. ff. commodat. l. 1. §. 4. d. O. & A. §. 3. ibi: si modo non ejus culpa, Inst. quib. mod. re contr. oblig. l. 22. ibi: sine vitio ejus acciderit ff. de negot. gest. l. 3. C. de peric. tut. l. 5. l. 8. l. 9. C. de pign. act. l. 47. §. ult. ff. de leg. 1. l. 14. §. 2. ff. de constit. pecun. l. 20. §. 2. de præscript. verb. l. 61. §. 7. ff. de furt. l. 45. de oblig. & act. Meier. in disput. de culpa. thes. 119. num. 4. Vivius decif. 524. num. 17. per l. qui injuria 53. de furt. Ad casum autem ordinata culpa dicitur, quando sine ea casus non evenisset, Surdus 1. conf. 12. num. 64. Unde non malè casus distingui potest, quod alius sit planè fortuitus & inculpatus §. 2. I. ad Leg. Aquil. Alius verò quadatenus procuratus & culpabilis *l. si negotia 11. de N. G. l. 11. §. 2. de penis.*

P. Gro-

P. Gregorius in *Syntagm. lib. 30. cap. 4.* quoties vero culpa præcesit casum, toties ille præstandus, quod procedit in Contractu, in quo alias culpa præstanda, secus, si in illo dolus tantum veniat, ut in deposito. vid. *Sande ad Tit. de R. I. n. 6.*

VII.

In casibus fortuitis suscipiendis non sufficit generaliter in se suscipere casus fortuitos, sed requiritur, quod specialiter enumerentur *l. sed etsi 4. §. quæsitum 4. si quis caut. jud. sist. Everh. in loc. à vi energ. seu eff. jur. num. 34.* Hoc ita accipiendum, ut non omnes enarrare sit necesse; sed paucis præmissis sufficiat generalem clausulam subijcere, nec tamen statim, quod limitationis loco notandum, qui casum fortuitum ita in se recipit & de casu insolito & non verisimili cogitasse intelligendus est, *l. jubemus 14. C. de SS. Eccl. l. fultus 78. §. fin. ff. de contrah. emt. Gail. 2. obs. 52. n. 27. & 2. obs. 13. n. 19.* etiam si illum mediante juramento in se recepisset, Gomez *var. res. sol. 2. cap. 3. num. 19. in fin. Eman. Suarez, in thes. comm. opin. num. 28.* Menoch. *conf. 27. num. 18.* Surd. *conf. 61. num. 65.* quos sequitur Treutl. *conf. 34. n. 32.* Zang. *de Except. p. 3. cap. 23. num. 10. vid. Fach. 1. contr. 86.* Hoc in *quæst. jur. disp. 13. §. 8.*

VIII.

Casus fortuiti regulariter spectant ad Dominum. *l. que fortuitus 6. C. de pign. act. l. si ut certo 5. §. num. videndum 2. in fin. ff. Commod. l. 1. C. de deposit. Nat. conf. 194. tom. 1. n. 7.* hinc, quoties res aliena perit apud alterum, casu fortuito, toties ad eam præstandam non obligatur.

IX.

Casus fortuiti à mora excusant. Afflict. *decis. 152. num. 2.* Sebast. Med. in *tract. de casib. fortuit. p. 2. quæst. ult. num. 28.* Cum ipsis humano ingenio & diligentia resisti nequeat, *d. l. quæ fortuitis.* Rip. in *tract. de pest. tit. de priv. l. contr. num. 99.* Irrationabile enim est ei culpam imputare, qui nihil providere aut divinare potuerat, *cap. ut nostrum. 1. Ut Eccl. benef. Decian. consil. 115.* Cravett. *conf. 645. n. 34.* Et iniquissimum à quopiam casum exigere, quem nec impedire potuit, Delrio in *l. contractus. cap. 25. de R. I. l. sed etsi 4. §. quæsitum 4. si quis caut. Everard. in loc. à vi energ. seu eff. jur. num. 34.*

X.

Quoties mora casum præcedit, toties tunc ad casum quis tenetur, si res penes alterum non fuisset peritura *l. 14. §. 1. ff. de deposit.*

Ratio: quia sic ob moram factum, quo minus res exeret, mora verò perpetuat obligationem, cum averti potuerit.

Amplia: ut etiam tunc casum præstare teneatur, quando res penes alterum peritura fuisset, si alter interim rem vendere voluisset & potuisset. *conf. l. 14 §. 11. in fin. ff. quod met. caus.*

XI.

Casus fortuitus est ab allegante probandus. Hinc nautæ naufragium sine culpa sua accidisse probare debent (cujus contrarium tenet Brunnem. *ad l. 2. C. de naufrag. quod alter culpam nautæ probare debeat*) & quidē publicas species vehentes intra annum *l. 2. C. de naufrag. ibiq. Perez. n. 5. 6.* quando autem probandus est casus

fortuitus, is statim in loco, ubi contigit, probari potest, etiam altera parte, contra quam probatur, ob longinquitatem itineris non citata, facitque hoc testimonium fidem coram legitimo iudice, Brunnem. *ad l. 2. C. eod.*

Exceptio est in amissione apochæ. vid. Perez. *Cod. de discussor. n. 8. 9. ibi.*

CAP. XII.
De Causa.
Axioma I.

Causis duobus concurrentibus celerior præoccupat *l. si ita quis stipuletur 63. de V. O. l. si quis ita scripserit 33. de hered. instit. Pant. schm. 2. q. 21. num. 14.*

II.

Causa per se semper est distinguenda, à causa per accidens. Sic Rom. 7. vers. 8. Lex sancta dicitur operari omnem iniquitatem, sed occasionaliter vers. 11. Sic munera excæcant Exod. 23. v. 6. non ἐνεργητικῶς sed ἀφορμητικῶς. vid. Meichsf. *domin. i. post nativ. p. 7.* ita carcer per se non infamat, sed tantum per accidens, quatenus ex causa famosa condemnatio sequitur *l. 13. §. quantum 7. ff. de his qui not. infam.*

III.

Quod devenit in eam causam, à qua incipere non potest, extinguitur, & pro non scripto habetur *§. 14. in fin. Inst. de legat. §. 2. Inst. de inutil. stipul. l. 98. in fin. pr. l. 140. §. ult. de V. O. l. 13. §. ult. de his que pro non script. habentur.* quod intellige non universaliter, ut docet Paulus *d. l. 140.* sed in causis tantum internis, quod scilicet materiam ipsam ac formam attinet, in externis enim cellare monet Cujac. 25. obs. 3. item in causa totali hoc verificari, in partiali verò fallere docet Meier. in *C. l. A. de legat. t. b. 8.* Similem regulam proponit Carpz. in *caus. matrim. v. not. ad Clausulam Barbose, Rebus sic stantibus.*

IV.

Causa per effectum non debet definiri Bart. in *l. 1. in pr. ff. de appellat.* ubi per hoc reprehendit definitiones appellationis datas per Placentinum & Azon. sed hoc conciliat Dec. in *rubr. extr. de probat. in 5. col.* quod Barroli doctrina in *d. l. 1.* procedat, quando effectus est separatus à causa, qui non statim producit, sed ex intervallo, prout est in appellatione, de qua Bart. loquitur: secus vero si effectus immediatè sequatur ex ipsa causa, quia talis effectus benè convenit definitioni per text. in *l. 3. bonorum 2. ff. de bon. poss. vid. Ludov. Gomez ad §. superest. in §. de att. num. 11.*

V.

Causa & effectus sunt jungendi *l. 4. ubi Bald. ff. de just. & jur.* si hæc in idem recidunt & convertuntur, Cravett. *conf. 137. n. 5. & conf. 251. n. 2.* Wesemb. *p. 1. conf. 1. num. 54.* causa tamen ut præcedat effectum necesse est, *l. generaliter 24. §. si quis 9. ff. de fideicom. liberr. l. quoties 34. de usu fr. Wesemb. p. 1. conf. 1. num. 58.* Etenim quod judicatur de causa, idem judicari debet de effectu & impossibile effectum causa meliorem aut legaliorem esse per not. Bald. & Dd. in *d. l. 4. Wesemb.*